

Avsändare
Järfälla kommun
KST 2025/578

Mottagare
Trafikverket
LI2025/01587

Järfälla kommuns yttrande över Nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 - 2037

Sammanfattande synpunkter

Järfälla kommun har under flera år varit en av Sveriges mest expansiva kommuner och gjort stora investeringar framförallt i den regionala stadskärnan, Barkarby-Jakobsberg. Detta har till stor del skett till följd av såväl Stockholmsöverenskommelsen som andra föreslagna förändringar i den statliga infrastrukturen. Järfälla kommun anser att staten behöver fullfölja sina åtaganden för att den regionala stadskärnan ska kunna uppfylla sin funktion. Detta omfattar både tidigare aviserade projekt och ett antal nya föreslagna åtgärder.

Sammanfattningsvis efterfrågar Järfälla följande:

- Att kapacitetsförstärkningen av E18 fortsatt omfattar en tillkommande påfart från Droskvägen i enlighet med vägplanens första samråd.
- Att nya projekt för kapacitetsförstärkning av anslutande kommunala vägar intill E18 införs, varav flera kan inbegripas i redan avsatt budget för icke-namngivna projekt, ”trimningsåtgärder”.
- Att åtgärder för kollektivtrafik som krävs för regionala expressbusslinjer finansieras av staten.
- Att en ny sydlig entré till Kallhälls station anläggs.
- Att kapacitetsförstärkningen av Mälarbanan mellan Kallhäll och Tomtebodavägen fortsätter utan trafikavstängningar.
- Att Trafikverket tillsammans med kommunen verkar för regionaltågstopp vid Barkarby station.

Bakgrund

Järfälla kommun har de senaste åren varit en av Sveriges mest expansiva kommuner och därigenom tagit ett stort ansvar för bostadsförsörjningen i regionen i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen och den regionala utvecklingsplanen. De regionala stadskärnorna syftar till en flerkärnig region som bland annat ska bidra till en hållbar utveckling av regionens bostadsförsörjning, avlasta den centrala stadskärnans infrastruktur och stärka regionens internationella konkurrenskraft.

Järfälla kommun har gjort stora investeringar i den regionala stadskärnans utveckling, under förutsättning att staten och regionen tar ansvar för utbyggnad av transportinfrastrukturen. Regionala stadskärnan Barkarby-Jakobsberg ställer höga krav på infrastrukturens anpassning för att vara en attraktiv plats för att alla ska kunna leva och arbeta i. Sedan en tid tillbaka uppfattar Järfälla kommun dock att staten drar sig tillbaka från delar av sina åtaganden, vilket riskerar att få negativa följd effekter för den regionala stadskärnans funktion. En regional stadskärna kräver att boende och besökare kan ta sig till och från området utan omfattande

köbildning. I samband med att Förbifart Stockholm färdigställs och den regionala stadskärnan växer kommer resmönstren i regionen att ändras och trafikbelastningen i Järfälla kommer bara att öka. Därför anser Järfälla kommun att staten behöver stå fast vid sina, sedan länge planerade åtaganden, och tillföra de medel som krävs för infrastruktursatsningar kopplade till den regionala stadskärnan Barkarby-Jakobsberg.

Överväganden

Järfälla kommun berörs av flera projekt som ingår i förslaget till nationell plan men ser samtidigt ett behov av fler projekt som behöver ingå, antingen som namngivna projekt eller som icke-namngivna projekt.

Kapacitetsförstärkning av E18 till följd av Förbifart Stockholm

Järfälla noterar att den avsatta budgeten för projektet *kapacitetsförstärkning av E18 till följd av Förbifart Stockholm* har utökats, men att det fortsatt föreslås en minskad omfattning av projektet gentemot det initiala samrådsförslaget i vägplanen.

Denna omfattningsminskning har inneburit att en föreslagen ny påfartsramp från Droskvägen till E18 i södergående riktning utgått, att körfälten smalnats av och att ett kollektivkörfält tagits bort. Järfälla anser att påfartsrampen måste byggas eftersom det annars leder till större kapacitetsbrist och ökad köbildning i det kommunala vägnätet intill E18. Det är inte rimligt att investeringar i det statliga vägnätet försämrar framkomligheten i det kommunala vägnätet. En försämrad framkomlighet med ökad köbildning på det kommunala vägnätet orsakar negativa hälsoeffekter så som ökade bullernivåer och försämrad luftkvalitet i stadsmiljön som resultat, vilket inte är acceptabelt. Otillräcklig statlig satsning på att stärka E18 och anslutande vägnät innebär ökade kostnader för kommunen när kapacitetsbrist i det kommunala vägnätet behöver åtgärdas.

Utöver negativa hälsoeffekter och sämre framkomlighet på det kommunala vägnätet orsakar den borttagna påfartsrampen sämre förutsättningar för kommunen att utveckla den regionala stadskärnan och förverkliga målsättningarna i den regionala utvecklingsplanen. Förutsättningar för näringslivet i den regionala stadskärnan försämrar också när kunder och anställdas framkomlighet minskar. Även större distributionsterminaler av regional och nationell betydelse samt mängder av företag, bland annat med betydelse för rikets försvar, drabbas av försämrad framkomlighet. Exempelvis finns vattenverk med ansvar för dricksvattenförsörjningen av 700 000 invånare, sjukhus och Arlanda bland målpunkterna som påverkas av denna anslutning till E18.

Kapacitetsförstärkning av E18 tillhör ett av de mest samhällsekonomiskt lönsamma projekten i nationell plan. Trafikverket bedömer det även som mer lönsamt än flera av de övriga projekt som föreslås för att hantera kapacitetsbrister till följd av Förbifart Stockholm. Järfälla anser därmed att projektet måste ges de medel som krävs för att projektet ska kunna inkludera ny påfartsramp från Droskvägen till E18 i södergående riktning.

Kapacitetsförstärkning intill E18 och trimningsåtgärder

Järfälla kommun ser att trafikökningen som väntas på E18 skapar stort behov av följdåtgärder på det kommunala vägnätet intill E18 som behöver lyftas in i nationell plan, både i syfte att stärka den regionala kärnans framkomlighet och för att minska risken för störningar som kan spridas upp på E18. Flertalet av åtgärderna kan inrymmas inom ramen för trimningsåtgärder.

I anslutning till trafikplats Barkarby:

- Korsningarna Järfällavägen/Viksjöleden och Veddestavägen/Viksjöleden belastas än hårdare över kapacitetsgränserna. Utformning av korsningarna behöver kapacitetsförstärkas med mer omfattande åtgärder.
- Viksjöledsbron väster om E18 måste stärkas med kapacitet för 2+2 körfält istället för dagens 1+1.
- Viksjöleden under E18 mellan de båda anslutningarna till E18 behöver ges två körfält i vardera riktning.
- Cirkulationsplatsen Enköpingsvägen/Herrestavägen är högt belastad och behöver kapacitetsförstärkas när trafikmängderna ökar. Genom att anlägga ett nytt övergångsställe på Herrestavägen intill cirkulationsplatsen kan det signalreglerade övergångsstället på Viksjöleden avlastas, och således bidra till ökad kapacitet på Viksjöleden under E18.

I anslutning till trafikplats Jakobsberg:

- Cirkulationsplatsen väster om E18 behöver utformas som två körfält hela vägen runt. Cirkulationsplatsen har idag ett körfält med några förstärkta högersvängar vilket inte räcker inte till kapacitetsmässigt, utan skapar långa köer på både Unionsvägen och Folkungavägen. Köerna blir under maxtimmarna så pass långa att de sträcker sig igenom andra korsningspunkter längre bort. Även av- och påfarten till E18 öster om E18 drabbas av detta.
- Unionsvägen in mot ovan nämnda cirkulationsplats behöver utökas till två körfält i vardera riktningen.
- En signalreglerad korsning vid Folkungavägen/av- och påfartsrampen E18 behöver trimningsåtgärder för att inte negativt påverka kapaciteten och säkerställa trafiksäkerhet på övergångsstället.

Järfälla anser att staten bör ta ansvar för detta med anledning av den trafikökning som sker på E18, inte minst till följd av Förbifart Stockholm vilket bidrar till kapacitetsbrist i ovan nämnda delar.

Kapacitetsförstärkningen av Mälarbanan

Järfälla ser positivt på utvecklingen av Mälarbanan till fyrspar mellan Kallhäll och Tomtebodavägen, men ser det som viktigt att trafikavstängningarna undviks. Trafikavstängningarna påverkar Järfällas invånare och arbetare negativt med längre restider och mer biltrafik som följd. Även näringslivet i kommunen och den regionala stadskärnan påverkas negativt. Trafikavstängningarna behöver därför upphöra helt eller annars minimeras och kombineras med god ersättningstrafik. I framtida arbete med Mälarbanan bör därför utbyggnadsmetoder som

minimerar behovet av trafikavstängningar väljas. Eventuella merkostnader av detta bör vägas mot de samhällsekonomiska konsekvenserna av längre restider.

Järfälla vill även lyfta vikten av att kapacitetsförstärkningen på Mälarbanan även görs bortanför Kallhäll mot Örebro och Arboga. Att förstärka kapaciteten även väster om Kallhäll skulle ge positiva effekter på punktligheten, förbättra för godstrafiken och arbetspendlingen in och ut från Stockholmsregionen och därmed bidra positivt till regionförstoringen.

Regionaltågstopp vid Barkarby station

I Barkarby har Järfälla kommun, Region Stockholm och Trafikverket tillsammans skapat unika förutsättningar för att stärka den flerkärniga strukturen genom att bygga en kapacitetsstark knutpunkt i kollektivtrafiken. I Barkarby kommer tunnelbana, buss, pendeltåg, regional- och fjärrtåg att kunna finnas i direkt anslutning till varandra för enkla byten för framtidens resenärer i Stockholm och Mälardalen. Idag saknas ett beslut på att regionaltågoperatörer ska stanna vid knutpunkten, och Järfälla kommun förväntar sig att Trafikverket tillsammans med kommunen verkar för regionaltågstopp i Barkarby. Ett regionaltågstopp i Barkarby skulle även kunna förstärka tillgängligheten till Arlanda.

Sydlig entré till Kallhälls station

Järfälla önskar att ett nytt projekt startas i syfte att anlägga en sydlig entré till Kallhälls station. En sådan entré skulle underlätta för såväl arbetare som boende genom kortare avstånd till stationen och därmed stärka stationens funktion och attraktivitet. Genom en ny entré ser Järfälla också möjligheter till utveckling av näringsliv och bostäder i kollektivtrafiknära läge med förutsättningar för hållbara resemonster. Det finns redan en gång- och cykelbro söder om stationen som den nya entrén kan anslutas till.

Medfinansiering av åtgärder för regionala expressbusslinjer

Järfälla önskar att Trafikverket medfinansierar åtgärder som säkerställer förutsättningarna för regionala expressbusslinjerna J och H som finns med i den regionala utvecklingsplanen. Detta omfattar bland annat nya kollektivkörfält på Veddestavägen, Barkarbyvägen och Järfällavägen. Även ny bro över Mälarbanan från Järfällavägen till Passadvägen och en ny bussgata från Bergslagsvägen till Barkarby station behövs.